

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

ĐOÀN HỒNG SƠN

**NGHIÊN CỨU ĐẶC ĐIỂM CẤU TRÚC VÀ
TÁI SINH TỰ NHIÊN CỦA CÁC LOÀI CÂY GỖ
TRONG MỘT SỐ KIỂU THẨM THỰC VẬT TẠI XÃ
HOÀNG TUNG, HUYỆN HÒA AN, TỈNH CAO BẰNG**

LUẬN VĂN THẠC SĨ SINH HỌC

THÁI NGUYÊN - 2018

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

ĐOÀN HỒNG SƠN

**NGHIÊN CỨU ĐẶC ĐIỂM CẤU TRÚC VÀ
TÁI SINH TỰ NHIÊN CỦA CÁC LOÀI CÂY GỖ
TRONG MỘT SỐ KIỂU THẨM THỰC VẬT TẠI XÃ
HOÀNG TUNG, HUYỆN HÒA AN, TỈNH CAO BẰNG**

Ngành: SINH THÁI HỌC

Mã số: 8 42 01 20

LUẬN VĂN THẠC SĨ SINH HỌC

Cán bộ hướng dẫn khoa học: PGS.TS. LÊ NGỌC CÔNG

THÁI NGUYÊN - 2018

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng cá nhân tôi. Các số liệu, kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực và chưa được ai công bố trong bất kỳ công trình nào khác. Nếu sai tôi hoàn toàn chịu trách nhiệm.

Tác giả

Đoàn Hồng Sơn

LỜI CẢM ƠN

Trước tiên tôi xin gửi lời cảm ơn sâu sắc nhất đến PGS.TS Lê Ngọc Công - người thầy đã hướng dẫn tôi hoàn thành luận văn này.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn chân thành đến các thầy cô giáo Khoa Sinh học, Phòng Đào tạo - Trường Đại học Sư phạm Thái Nguyên đã giúp đỡ tôi trong quá trình học tập và nghiên cứu tại Trường.

Tôi cũng xin trân trọng cảm ơn Sở GD&ĐT tỉnh Cao Bằng, Trường THPT Chuyên tỉnh Cao Bằng, UBND xã Hoàng Tung, Chi cục Kiểm lâm tỉnh Cao Bằng đã tạo mọi điều kiện giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn này.

Cuối cùng, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn tới toàn thể gia đình, bạn bè và đồng nghiệp đã luôn cổ vũ, động viên tôi trong suốt thời gian qua.

Xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 04 năm 2018

Tác giả

Đoàn Hồng Sơn

MỤC LỤC

Lời cam đoan	i
Lời cảm ơn	ii
Mục lục	iii
Danh mục các chữ viết tắt.....	iv
Danh mục các bảng.....	v
Danh mục các hình	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu	2
3. Phạm vi nghiên cứu	2
Chương 1: TỔNG QUAN TÀI LIỆU	3
1.1. Nghiên cứu về thảm thực vật trên thế giới và Việt Nam.....	3
1.1.1. Khái niệm về thảm thực vật.....	3
1.1.2. Nghiên cứu về thảm thực vật trên Thế giới.....	3
1.1.3. Nghiên cứu về thảm thực vật ở Việt Nam.....	4
1.2. Nghiên cứu về thành phần loài, thành phần dạng sống thực vật.....	6
1.2.1. Nghiên cứu về thành phần loài thực vật.....	6
1.2.2. Nghiên cứu về thành phần dạng sống thực vật.....	10
1.3. Nghiên cứu về cấu trúc rừng.....	14
1.3.1. Khái niệm rừng và cấu trúc rừng.....	14
1.3.2. Nghiên cứu về cấu trúc rừng trên thế giới.....	15
1.3.3. Nghiên cứu về cấu trúc rừng ở Việt Nam.....	16
1.4. Nghiên cứu về tái sinh rừng.....	17
1.4.1. Khái niệm về tái sinh rừng.....	17
1.4.2. Nghiên cứu về tái sinh rừng trên thế giới.....	18
1.4.3. Nghiên cứu về tái sinh rừng ở Việt Nam.....	20
1.5. Nghiên cứu về thảm thực vật ở tỉnh Cao Bằng và KVNC	22
Chương 2: ĐỐI TƯỢNG, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	23
2.1. Đối tượng nghiên cứu	23

2.2. Nội dung nghiên cứu.....	23
2.2.1. Xác định các kiểu thảm thực vật trong khu vực nghiên cứu	23
2.2.2. Nghiên cứu đặc điểm chính của 3 kiểu thảm thực vật trong khu vực nghiên cứu.....	23
2.2.3. Đánh giá khả năng tái sinh tự nhiên của 3 kiểu thảm tại khu vực nghiên cứu	23
2.2.4. Đề xuất một số biện pháp thúc đẩy quá trình phục hồi rừng ở khu vực nghiên cứu.....	23
2.3. Phương pháp nghiên cứu	23
2.3.1. Phương pháp xác định các kiểu thảm thực vật	23
2.3.2. Phương pháp tuyển điều tra (TĐT).....	24
2.3.3. Phương pháp ô tiêu chuẩn (OTC).....	24
2.3.4. Phương pháp phân tích mẫu thực vật và đặc điểm cây tái sinh.....	25
2.3.5. Phương pháp xử lý số liệu	27
Chương 3: ĐIỀU KIỆN TỰ NHIÊN, KINH TẾ, XÃ HỘI VÙNG NGHIÊN CỨU	28
3.1. Điều kiện tự nhiên.....	28
3.1.1. Vị trí địa lý, ranh giới	28
3.1.2. Địa hình.....	28
3.1.3. Thổ nhưỡng.....	29
3.1.4. Khí hậu, thủy văn.....	29
3.1.5. Tài nguyên rừng.....	30
3.2. Điều kiện kinh tế, xã hội vùng nghiên cứu.....	30
3.2.1. Dân tộc, dân số.....	30
3.2.2. Hoạt động nông, lâm nghiệp.....	30
3.2.3. Ngành công nghiệp, dịch vụ	31
3.2.4. Cơ sở hạ tầng	32
3.2.5. Văn hóa, giáo dục, y tế	32
3.3. Những thuận lợi và khó khăn của điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội ảnh hưởng đến phục hồi và phát triển rừng ở KVNC	33
3.3.1. Những thuận lợi	33
3.3.2. Những khó khăn.....	33

Chương 4: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	34
4.1. Các kiểu thảm thực vật (TTV) trong KVNC	34
4.1.1. Rừng trồng	34
4.1.2. Thảm thực vật tự nhiên	34
4.2. Đặc điểm về thành phần loài thực vật	39
4.2.1. Sự phân bố của các bậc taxon ở KVNC	39
4.2.2. Đặc điểm về số họ, số chi và loài trong các kiểu TTV	40
4.2.2.1. Đặc điểm về số loài trong các họ	42
4.3. Đặc điểm về thành phần dạng sống	47
4.3.1. Thảm cỏ	49
4.3.2. Thảm cây bụi	50
4.3.3. Rừng thứ sinh.....	51
4.4. Đặc điểm cấu trúc hình thái của các kiểu TTV	52
4.4.1. Thảm cỏ	54
4.4.2. Thảm cây bụi	54
4.4.3. Rừng thứ sinh.....	55
4.5. Khả năng tái sinh tự nhiên của các loài cây gỗ trong các kiểu TTV ở KVNC....	56
4.5.1. Đặc điểm cấu trúc tổ thành và mật độ cây gỗ tái sinh.....	56
4.5.2. Phân bố cây gỗ tái sinh theo các cấp chiều cao	57
4.5.3. Phân bố cây gỗ tái sinh theo mặt phẳng nằm ngang.....	59
4.5.4. Nguồn gốc và chất lượng của cây gỗ tái sinh	60
4.5.5. Nhận xét về khả năng tái sinh của các loài cây gỗ trong các kiểu TTV	61
4.6. Đề xuất các giải pháp thúc đẩy phục hồi các kiểu TTV ở KVNC.....	61
4.6.1. Đối với Thảm cỏ	61
4.6.2. Đối với Thảm cây bụi	61
4.6.3. Đối với Rừng thứ sinh	61
KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ	63
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH CÓ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN VĂN	65
TÀI LIỆU THAM KHẢO	66

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Viết đầy đủ
KVNC	Khu vực nghiên cứu
Nxb	Nhà xuất bản
ODB	Ô dạng bản
OTC	Ô tiêu chuẩn
TC	Thảm cỏ
TCB	Thảm cây bụi
RTS	Rừng thứ sinh
TĐT	Tuyên điều tra
TTV	Thảm thực vật
UBND	Ủy ban nhân dân
UNESCO	Tổ chức Văn hóa, Khoa học, Giáo dục của Liên hợp Quốc

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1. Kí hiệu độ nhiều (độ dày rậm) thảm tươi theo Drude	25
Bảng 4.1. Sự phân bố của các bậc taxon ở KVNC	39
Bảng 4.2. Số lượng và tỷ lệ (%) các họ, chi, loài trong các kiểu TTV	41
Bảng 4.3. Các họ có từ 3 loài trở lên trong các trạng thái TTV ở KVNC	42
Bảng 4.4. Các chi có từ 3 loài trở lên trong các kiểu TTV ở KVNC	45
Bảng 4.5. Thành phần dạng sống thực vật trong các kiểu TTV nghiên cứu	47
Bảng 4.6. Thành phần dạng sống trong từng kiểu TTV	48
Bảng 4.7. Cấu trúc thẳng đứng của các kiểu TTV trong KVNC	53
Bảng 4.8. Cấu trúc tổ thành, mật độ cây gỗ tái sinh của các kiểu TTV ở KVNC	56
Bảng 4.9. Phân bố cây gỗ tái sinh theo các cấp chiều cao của các kiểu TTV	58
Bảng 4.10. Phân bố cây tái sinh theo mặt phẳng nằm ngang ở các kiểu TTV	59
Bảng 4.11. Nguồn gốc và chất lượng cây gỗ tái sinh trong các kiểu TTV	60

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 2.1. Sơ đồ bố trí OTC và ODB ở rừng thứ sinh.....	24
Hình 3.1. Bản đồ vị trí KVNC	28
Hình 4.1. Phân bố của các bậc taxon ở KVNC.....	40
Hình 4.2. Tỷ lệ (%) các họ, chi và loài trong các kiểu TTV	41
Hình 4.3. Tỷ lệ (%) thành phần dạng sống trong các kiểu TTV nghiên cứu.....	48
Hình 4.4. Tỷ lệ (%) thành phần dạng sống trong từng kiểu TTV	49
Hình 4.5. Tỷ lệ (%) cây gỗ tái sinh theo các cấp chiều cao của các kiểu TTV	58